

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	พัฒนาการและการแพร่กระจายของการเลี้ยงผึ้ง ในสวนลำไย ในอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน	
ชื่อผู้เขียน	นางสาวอรุณี ไชยวงศ์	
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาภูมิศาสตร์	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. สมพร สว่างศ์	ประธานกรรมการ
	อาจารย์ จิระ ปรังเจียว	กรรมการ
	อาจารย์ ศิริ คูอาริยะกุล	กรรมการ
	อาจารย์ พิชัย คงพิทักษ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษา “พัฒนาการและการแพร่กระจายของการเลี้ยงผึ้งในสวนลำไย ในอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาพัฒนาการและรูปแบบการกระจายทางพื้นที่ของการเลี้ยงผึ้งในสวนลำไย (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดการฟาร์ม และการเคลื่อนย้ายรังผึ้งในรอบปีของผู้เลี้ยงผึ้งในพื้นที่ศึกษาและจากนอกพื้นที่ศึกษา (3) เพื่อศึกษาศักยภาพปัญหา ข้อจำกัด และแนวโน้มในการพัฒนาการเลี้ยงผึ้งเพื่อเก็บน้ำหวานจากดอกลำไย

การศึกษานี้ได้นำเอาข้อมูลดาวเทียมมาช่วยในการจำแนกพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินและหาความหนาแน่นของสวนลำไยโดยการสร้างภาพดัชนีพืชพรรณ นำเอาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ มาใช้ในการหาพื้นที่เหมาะสมในการวางรังผึ้ง และใช้เครื่องวัดพิคโตลช่วยในการหาตำแหน่งจุดวางรังผึ้ง

ผลการศึกษาพบว่า การเลี้ยงผึ้งพันธุ์ในอำเภอบ้านโฮ่งได้เริ่มขึ้นเมื่อผู้เลี้ยงผึ้งจากจังหวัดเชียงใหม่ นำผึ้งมาวางไว้ในสวนลำไยในอำเภอบ้านโฮ่งก่อน พ.ศ. 2530 การเลี้ยงผึ้งในอำเภอบ้านโฮ่งเริ่มต้นครั้งแรก พ.ศ. 2535 ใน 3 ตำบลคือ ตำบลศรีเตี้ย ตำบลเหล่ายาว และตำบล

หนองปลาสาวย รูปแบบการกระจายของการวางรังผึ้งมีลักษณะเป็นแบบกลุ่ม โดยกระจุกอยู่ในบริเวณที่ราบทางตอนเหนือของพื้นที่อำเภอบ้านโฮ้ง ผู้เลี้ยงผึ้งที่เป็นเจ้าของฟาร์มขนาดใหญ่ จะมีการเคลื่อนย้ายไปหลายแห่งในรอบปี แต่ผู้เลี้ยงผึ้งที่เป็นเจ้าของฟาร์มขนาดเล็กจะไม่มี การเคลื่อนย้ายรังผึ้ง แต่จะเลี้ยงไว้ในสวนลำไยของตนเอง ผลจากการใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ วิเคราะห์พบว่า พื้นที่ที่มีความสามารถวางรังผึ้งเพิ่มอีกในอำเภอบ้านโฮ้งมีอยู่ทุกตำบล โดยที่ตำบล ป่าพลูมีความสามารถวางรังผึ้งสูงสุดถึง 23,003 รัง ตำบลหนองปลาสาวย 11,148 รัง ตำบลบ้านโฮ้ง 9,659 รัง ตำบลเหล่ายาว 6,421 รัง และตำบลศรีเตี้ย 3,274 รัง เนื่องจากผู้เลี้ยงผึ้งยังไม่ทราบข้อมูล พื้นที่ที่มีศักยภาพในการวางรังผึ้ง จึงไม่มีผู้เลี้ยงผึ้งรายใดนำผึ้งไปวางไว้ในตำบลบ้านโฮ้งและตำบล ป่าพลู ส่วนปัญหาของผู้เลี้ยงผึ้งทุกรายคือ ปัญหาจากการฉีดพ่นยาฆ่าแมลงของเกษตรกรพื้นที่ ใกล้เคียงกับบริเวณที่นำรังผึ้งไปวาง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เลี้ยงผึ้ง ในการจัดการและวางแผนเพื่อนำผึ้งไป เก็บน้ำหวานในอำเภอบ้านโฮ้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้ผู้สนใจนำไป ประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่นต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

Thesis Title	Development and Diffusion of Bee Keeping in Longan Orchards in Amphoe Ban Hong, Changwat Lamphun	
Author	Miss Arunee Chaiwong	
MS.	Geography	
Examining Committee	Lecturer Dr. Sompom Sa-Ngawongse	Chairman
	Lecturer Chira Prangkio	Member
	Lecturer Siri Khu-ariyakul	Member
	Lecturer Pichai Kongpitak	Member

ABSTRACT

This study, “Development and Diffusion of Bee Keeping in Longan Orchards in Amphoe Ban Hong, Changwat Lamphun” has three objectives: firstly, to study the development and spatial distribution patterns of bee keeping in longan orchards; secondly, to compare farm management and the annual movement of beehives by bee keepers from inside and outside the study area; and finally, to study the potentials, problems, weakness and trends in the development of bee keeping strategies for the effective collection of honey from longan flowers.

This study employs satellite image data to obtain the land use information. The density of longan orchards is obtained by calculating the Vegetation Index (VI). A Geographical Information System (GIS) is used as a tool for determining the total potential area for placing beehives. A Global Positioning System (GPS) is used for locating the number of beehives in the study area.

Results show that bee keeping in Amphoe Ban Hong was introduced by Chiang Mai beekeepers before B.E. 2530. Beekeeping in Amphoe Ban Hong started in B.E. 2535 in three

sub-districts, namely Si Tia, Lao Yao and Nong Pla Sawai. The distribution of bee keeping takes a “cluster” form, which is found on the plains to the north of Amphoe Ban Hong. Beekeepers who own big farms move their beehives frequently each year, unlike small farm beekeepers, who do not move their beehives, keeping them in the longan orchards all year round. The results of GIS analysis reveal that, every sub-district in Amphoe Ban Hong, has the potential for supporting the placement of beehives. Pa Phlu sub-district has the highest level of suitability for placement of 23,003 beehives. The rest are Nong Pla Sawai with 11,148 beehives, Ban Hong with 9,659 beehives, Lao Yao with 6,421 beehives, and Si Tia with 3,274 beehives respectively. At present, because of unawareness of their potential, no beekeepers have placed beehives in Ban Hong and Pa Phlu sub-districts. Another problem that beekeepers have encountered in all areas is the problem of insecticides being sprayed by farmers who have lands adjoining beehive sites.

The results of this study should be useful for the effective management and planning of bee keeping in Amphoe Ban Hong and other areas.